

ANTONIO ARMESTO “La Casa Catasús [imatge inferior] es construeix amb una gran economia perquè utilitza parets de càrrega amb dos fulls de totxana. [...] I, en canvi, com a arquitectura és luxosíssima. [...] És la cabanya primitiva de Coderch. Una condensació de la seva obra”.

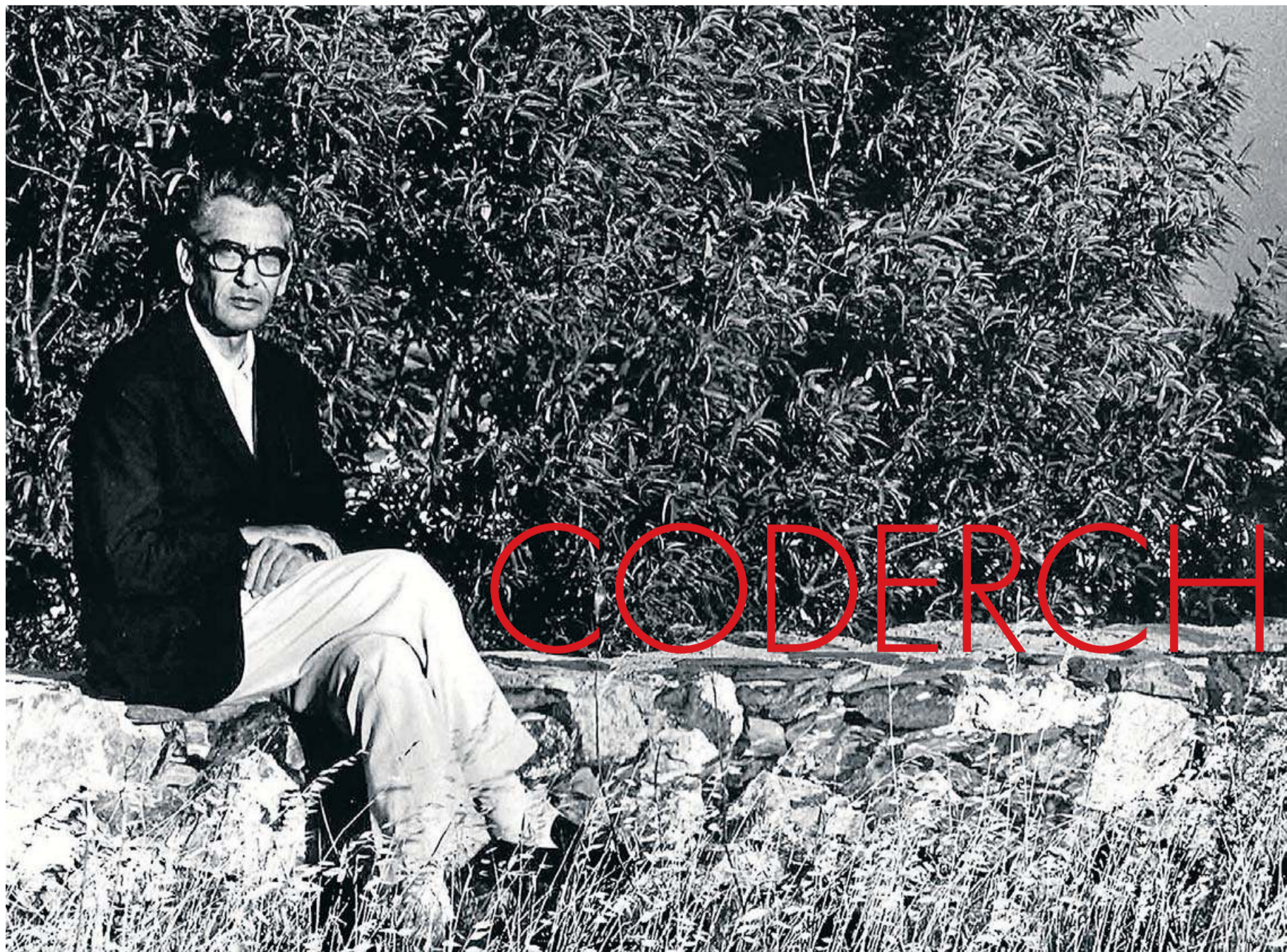
EMILI DONATO “Aquest edifici [les torres Trade, imatge de l'esquerra durant la seva construcció] té cinquanta anys i és el millor i més bell conjunt de la modernitat arquitectònica de Barcelona, i sent d'oficines, ho serà durant els pròxims cinquanta anys”.

Arxiu Coderch

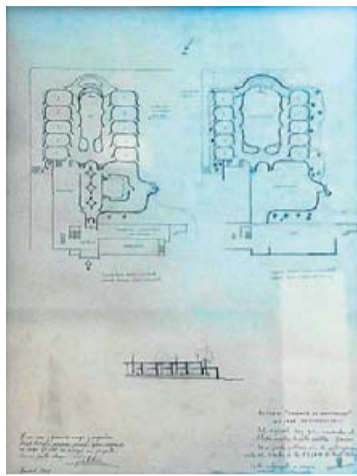
Arxiu Coderch

Elvira Coderch

JOAN MARGARIT “Vaig aprendre d'ell el concepte d'ordre i el que això significa dins del món de l'art, de la poesia, de la música. I també el paper de la tradició, el rol del passat dins de l'activitat artística”.

ORIOI BOHIGAS “Recordo el dia que va portar el primer croquis de l’Escola i me’l va dedicar molt afectuosament, encara el tinc [imatge de la dreta]. I em va dir: «Fixa’t que en la planta de l’Escola hi ha una intenció. Totes les aules tenen forma de casc de guerra de l’exèrcit alemany». Ho deia amb ironia, fent un acudit, però feia veure que ho deia molt seriosament”. La presentació del llibre *Recordando a Coderch* [foto inferior] es va fer a l’ETSAB, ja que la seva ampliació va ser l’última obra que va dissenyar Coderch.

Arxiu Coderch

Cristina Calderer

Cristina Calderer

JOSEP LLINÀS “Quan passo per davant de l’edifici de Via Augusta (IBM) o dels habitatges Banco Urquijo, al carrer Raset [imatge superior], penso que són una meravella. És un plaer com a ciutadà, i no només com a arquitecte, veure com l’arquitectura fa ciutat i espai públic amb tan poca imposició, de manera tan elegant, tan invisible”.

EL MITE VIST DE PROP

El llibre ‘Recordando a Coderch’ recupera la figura de l’arquitecte català potser més rellevant de la segona part del segle XX a través de la visió de 21 personatges que el van conèixer i que l’han estudiat

TEXT

Catalina Serra

Coderch és un mite. Un gegant que projecta la seva ombra sobre diverses generacions d’arquitectes catalans. Però també és un misteri. Un personatge incòmode –franquista declarat però crític amb el règim i membre del Team X i modern tot i que no suportava Le Corbusier– que no va acabar d’encaixar mai en el seu entorn, tot i el gran respecte professional que li tenien. Tenia fama d’honest, no només en l’arquitectura sinó també en la seva vida quotidiana, però també és llegendari el seu caràcter irascible. Al llibre *Recordando a Coderch* Oscar Tusquets explica l’anècdota sucosa del dia que va rebre al seu despatx la nota d’un arquitecte municipal, amb fama de corrupte, amb les raons per les quals no li aprovava un projecte: “Coderch es va plantar. «Què s’ha cregut aquest? Li clavaré una hòstia». I se’n va anar, va agafar el seu cotxet, va aparcar a la plaça de Sant Jaume i va dir que volia «parlar amb el senyor Bueno». Va fer una hora de cua, que era l’habitual, i quan va sortir el senyor Bueno el va saludar. Paf! Coderch li va clavar una hòstia i se’n va anar. Quan va tornar al despatx li van preguntar: “Què has fet?” I ell va contestar: «El que he dit, clavar-li una hòstia»”.

De José Antonio Coderch i de Sentmenat (1913-1984) s’han publicat algunes monografies sobre la seva figura o sobre obres concretes, com la Casa Ugalde de Caldes d’Estrac, l’edifici d’habitatges de la Barceloneta o l’Hotel de Mar de Mallorca, però no es pot dir que la recerca hagi sigut exhaustiva. De fet, *Recordando a Coderch* (Librooks), acabat de sortir, no recull només l’important testimoni de 21 personatges que el van conèixer, sinó que també fa una aportació inèdita: l’últim projecte de l’arquitecte, que ell anomenava “l’herència” perquè pensava que arreglaria la vida dels fills. Consistia en un sistema experimental per fer plantes flexibles que permetrien fer créixer els habitatges tant en horitzontal, sumant habitacions dels veïns, com en vertical, agafant espai del pis superior o inferior. Sembla fàcil, però és un sistema complex, perquè tots els serveis i instal·lacions han d’estar distribuïts de manera exacta per permetre que l’ampliació no suposi canvis estructurals al bloc.

El llibre que ara s’ha publicat forma part d’una investigació iniciada fa dos anys que ha tingut diversos formats. La part central han sigut les entrevistes que ha fet la periodista Pati Núñez, que també es van gravar i editar en un documental de Poldo Pomés que porta el mateix títol que el llibre, *Recordando a Coderch*. El film es va presentar el novembre del 2014 al mateix temps que

l’exposició *La herència de Coderch*, comissariada per Elina Vilá, que mostrava per primer cop els plànols trobats en la seva investigació. “El llibre tanca aquest treball perquè permet ampliar els testimonis dels entrevistats, molt més breus al vídeo, i a més recull per primera vegada «l’herència», amb un text de Vilá”, comenta Pati Núñez.

De testimonis n’hi ha molts i de tots ells s’aprèn alguna cosa nova de Coderch, encara que en alguns casos puguin ser fins i tot contradictoris. “És lògic perquè és un recull de records i la memòria és selectiva”, explica Núñez, que va voler presentar el llibre a l’Escola Superior d’Arquitectura de Barcelona, l’ampliació de la qual va ser l’última obra de Coderch. A l’acte hi havia Oriol Bohigas, que era el degà quan es va fer l’encàrrec i és un dels personatges entrevistats al llibre. També hi apareixen des del fill gran de Coderch, també arquitecte, fins al seu aparellador, Jesús Sanz Luengo, passant pels diversos estudiants que van treballar al seu estudi, com Federico Correa o Josep Llinàs, o d’altres que el van conèixer, com Rafael Moneo, Josep Benedito, Miguel Milà, Carles Ferrater o Enric Sòria. I també amics com Josep Maria Ballarín. El conjunt és un mosaic fascinant que permet entendre millor el personatge i la seva obra, però que a la vegada és una reflexió coral sobre l’arquitectura i els arquitectes. ●